Голові разової спеціалізованої вченої ради
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
доктору юридичних наук, професору,
професору кафедри конституційного права
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
ВАСИЛЬЧЕНКО Оксані Петрівні

РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, доцента,
доцента кафедри конституційного права
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Кравцової Зоріни Сергіївни

на дисертацію
Гансецької Еліни Володимирівни на тему:
«КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ У КРАЇНАХ ЗІ ЗМІШАНОЮ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЮ ФОРМОЮ ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ»,
подану на здобуття ступеня докторa філософії
у галузі знань 08 «Право»
зі спеціальності 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. Тема дисертаційного дослідження є надзвичайно актуальною, адже зумовлена сучасними трансформаційними процесами розвитку конституціоналізму, що відбуваються у демократичних державах, а також необхідністю забезпечення ефективного механізму стримувань і противаг у системі публічної влади.

У сучасній доктрині конституційного права інститут відповідальності глави держави розглядається як один із ключових елементів конституційної демократії, що забезпечує баланс між стабільністю державної влади та її підконтрольністю суспільству. Безумовно, актуальність цієї проблематики посилюється сучасними тенденціями розвитку конституціоналізму, пов'язаними з пошуком ефективних механізмів обмеження державної влади,

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Вх. № 4222 11472
« 11 » 06 2025 р.

підвищенням стандартів публічної відповідальності посадових осіб та зміцненням принципу верховенства права. У цьому контексті інститут імпічменту виступає не лише юридичним механізмом усунення глави держави з посади у разі вчинення конституційного правопорушення, але й важливим інструментом забезпечення політичної відповідальності та запобігання зловживанню владою.

Особливу актуальність дослідження набуває для України, яка перебуває у стані глибокої трансформації конституційної системи, пов'язаної з європейською інтеграцією, реформуванням інститутів державної влади та формуванням нової моделі публічного управління в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Конституційна модернізація української держави вимагає переосмислення ролі глави держави у системі влади та вдосконалення механізмів його відповідальності перед парламентом і суспільством.

Наукова новизна та результати дослідження

Змістове наповнення дисертаційної роботи відповідає визначеним у вступі об'єкту, предмету, меті та завданням дослідження. У представленій роботі авторці вдалося сформулювати низку наукових висновків і практичних рекомендацій, що відповідають критеріям наукової новизни, спрямовані на вирішення поставлених завдань та розкриття відповідної наукової проблематики. Це дає підстави стверджувати, що мету дослідження загалом досягнуто.

Особливу наукову цінність становить здійснений у дисертації комплексний теоретико-правовий та порівняльно-правовий аналіз інституту конституційної відповідальності президента, розкрито його сутність, зміст та функціональне призначення у системі стримувань і противаг публічної влади. Авторкою проаналізовано конституційно-правові моделі притягнення глави держави до відповідальності у низці сучасних держав зі змішаною формою правління, що дало змогу виявити спільні закономірності та особливості функціонування інституту імпічменту в умовах різних національних правових систем.

На підставі проведеного дослідження сформульовано низку теоретичних положень і практичних висновків, які спрямовані на вдосконалення конституційно-правового регулювання механізму відповідальності глави держави в Україні, а також на підвищення ефективності реалізації принципу верховенства права та системи стримувань і противаг у діяльності органів державної влади.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується широким використанням наукових джерел, нормативно-правових актів та судової практики. Окремо

варто відзначити значну кількість англомовних джерел, що свідчить про комплексність дослідження та глибину опрацювання теми.

Дискусійні положення та зауваження

Загалом, позитивно оцінюючи актуальність теми, наукову новизну, обґрунтованість висновків та практичне значення результатів дослідження, варто звернути увагу на окремі дискусійні моменти.

По-перше, у дисертаційному дослідженні широко застосовано порівняльно-правовий метод, що дало змогу автору залучити значний масив зарубіжних наукових джерел та здійснити ґрунтовний аналіз конституційно-правових моделей відповідальності глави держави у низці сучасних держав зі змішаною республіканською формою правління. Водночас у низці фрагментів дослідження зарубіжний досвід переважно описується на рівні характеристики відповідних правових інститутів, тоді як його аналітичне осмислення у контексті можливостей адаптації до національної конституційно-правової системи могло б бути більш поглибленим. Зокрема, доцільним видавалося б більш детально розкрити механізми та межі практичної імплементації відповідних зарубіжних моделей у правову систему України з урахуванням особливостей її конституційної архітектури, специфіки взаємодії гілок влади та національної правової традиції.

По-друге, у дисертації сформульовано низку актуальних пропозицій щодо вдосконалення конституційно-правового регулювання відповідальності глави держави, які мають важливе практичне значення для розвитку національного конституційного законодавства. Разом з тим звертає на себе увагу те, що найбільш системно та концентровано ці пропозиції представлені у підсумкових висновках дисертаційної роботи. У тексті окремих розділів відповідні положення могли б бути розгорнуті більш послідовно, із детальнішим обґрунтуванням їх теоретичних передумов та нормативно-правових механізмів реалізації. Такий підхід сприяв би посиленню внутрішньої логіки дослідження та більш чіткій інтеграції сформульованих автором рекомендацій у структуру основного змісту роботи.

Загальний висновок

Висловлені зауваження мають переважно уточнювальний характер і не стосуються концептуальних положень дисертаційного дослідження, а отже не впливають на його загальну позитивну оцінку.

Результати дисертації **Гансецької Еліни Володимирівни** мають як теоретичне, так і практичне значення, сприяють подальшому розвитку правової доктрини та можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях і практичній діяльності.

Дисертаційна робота є самостійним, завершеним та цілісним науковим дослідженням, у якому сформульовано обґрунтовані результати, що відповідають критеріям наукової новизни та спрямовані на вирішення актуальних проблем сучасної науки конституційного права, зокрема у сфері дослідження конституційно-правової відповідальності глави держави у країнах зі змішаною республіканською формою правління.

З огляду на актуальність теми, рівень наукової новизни, обґрунтованість висновків та практичну цінність отриманих результатів дисертація **Гансецької Еліни Володимирівни на тему: «Конституційно-правова відповідальність глави держави у країнах зі змішаною республіканською формою державного правління: порівняльно-правовий аналіз»,** відповідає вимогам чинного законодавства України щодо підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та може бути рекомендована до захисту за спеціальністю 081 «Право».

РЕЦЕНЗЕНТ:

доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного
права Навчально-наукового
інституту права Київського національного
університету імені Тараса Шевченка **Зоріна КРАВЦОВА**

Підпис
Вчений секретар
Караульна
11.06

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Вх. № 422 «Ю»
«11» 06 2026 р.